

Yttrande över remiss från Jordbruksverket avseende föreskrifter om offentlig djurskyddskontroll

Sammanfattning

Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) tillstyrker delvis förslaget på nya föreskrifter om offentlig djurskyddskontroll, saknr L 44. SLU har vissa synpunkter på nomenklaturen, som bör omformuleras så att föreskrifterna blir tydliga. SLU har även synpunkter avseende urvalet av kontrollobjekt.

Generella synpunkter

Kravet på kontroll av sällskapsdjur och andra icke livsmedelsproducerande djur har minimerats, vilket SLU anser vara olyckligt. Den svenska lagstiftningen omfattar alla djur som hålls av människan, och inte enbart de livsmedelsproducerande djurslagen som omfattas av EU-lagstiftningen. Detta måste även avspeglas i den kontroll som utförs. SLU anser därför att kontroll av icke livsmedelsproducerande djur också bör omnämnas och få utrymme i L44. Anmälningssärenden bör prioriteras, eftersom det är genom anmälningar som djurskyddsfall ofta uppdragas. Med nuvarande skrivning framstår det som att anmälningssärenden helt prioriteras bort/prioriteras ned.

Det är ibland svårt att följa vad som menas vid hänvisning till ”annan lagstiftning” i Konsekvensutredningen. Det hade varit önskvärt att Jordbruksverket hade preciserat vilken lagstiftning som avses för att vi ska kunna ta ställning till konsekvensen av förslaget.

Specifika synpunkter

4 §: SLU anser att ”anmälan” ska användas istället för klagomål, då det senare kan synas som en personlig åsikt istället för en objektiv synpunkt. Klagomål förklaras i Svenska akademins ordlista som ”yttring av missnöje”.

5 §: SLU anser att det är bra att det blir en föreskrift att djurskyddskontrollregistret (DSK) ska användas istället för att det står som allmänna råd. Begreppet ”klagomål” bör ändras till ”anmälan” enligt ovanstående förslag.

6 §: SLU anser att ”brister” i punkt 1 bör bytas ut mot ett annat ord, t.ex. ”noteringar”, ”förbättringsåtgärder”, ”förbättringsförslag” eller dylikt. Begreppet ”brister” används främst i andra sammanhang (vid bristande efterlevnad vid kontroll) och annat begrepp bör därför användas. En skillnad mellan planen och utfallet kan också vara resultatet av en oväntad situation som kräver snabba omprioriteringar och behöver därför inte vara en egentlig brist.

12 §: Det behöver förtydligas att även icke livsmedelsproducerande djur ska ingå i riskklassificeringen. SLU anser att det är lämpligt att alla länsstyrelser använder sig av den riskklassificering som finns i DSK under förutsättning att den fungerar tillfredsställande. SLU saknar dock en skrivning om att ett årligt antal stickprov bör ske slumpmässigt för att sprida riskerna, minska förutsägbarheten och få en uppfattning om klassificeringssystemet fungerar tillfredsställande eller behöver justeras. Det nuvarande målet om att minst 50 % av kontrollerna ska utgöra normalkontroller är inget bra mål, då en ökad belastning av anmälningsärenden antingen leder till att ännu fler normalkontroller behöver utföras eller att anmälningsärenden behöver prioriteras bort på grund av att de inte ska bli för många i förhållande till normalkontrollerna. Detta mål och förfaringsätt är inte hållbart och SLU samtycker därför till att det allmänna rådet i sin nuvarande skrivning tas bort. Samtidigt blir följderna av att det allmänna rådet försvinner att endast normalkontroller av de livsmedelsproducerande djuren synliggörs i prioriteringen av kontrollobjekt, vilket kan få det att verka som att anmälningsärenden saknar prioritet, vilket är olyckligt.

SLU förstår att det är önskvärt att länsstyrelserna bör planera sin verksamhet utifrån målen i den nationella kontrollplanen, eftersom detta är ett konkret och mätbart mål. Den nationella kontrollplanen innehåller dock enbart mål för de livsmedelsproducerande djuren vilket innebär att alla andra djurhållningar, såsom hästanläggningar, zoobutiker, djurparker, kennlar m.m. faller utanför. SLU ser en farhåga att dessa ”andra djurslag” främst kommer att kontrolleras efter anmälningar, även om anläggningarna finns registrerade i DSK, eftersom länsstyrelserna redan idag har problem med att leva upp till målet avseende de livsmedelsproducerande djuren. Att enbart åka ut på anmälningsärenden vad gäller andra djurhållningsformer än lantbrukets djur rimmar dessutom illa med djurskyddslagens intentioner om att djurskyddet ska vara förebyggande. SLU anser därför att det borde finnas föreskrifter eller råd även kring hur de anläggningar som inte har livsmedelsproducerande djur bör hanteras med avseende på kontrollfrekvenser. Även Länsstyrelsens frekvens av kontroll resp. revision av slakterier bör antingen tas med i den nationella kontrollplanen eller tydliggöras i ett allmänt råd i 12 §.

Borttagen 14 §: SLU avstyrker att denna paragraf tas bort. Den svenska lagstiftningen omfattar alla djur som hålls av människan, och inte enbart de livsmedelsproducerande djurslagen som omfattas av EU-lagstiftningen och faller under normalkontrollen. Anmälningssärenden, oavsett djurslag, bör prioriteras, eftersom det är genom anmälningar som djurskyddsfall ofta uppdagas. En djurskyddslag är inte starkare än kontrollen av densamma. D.v.s. det är först genom kontrollen av djurskyddslagstiftningen som man vet att landet har ett starkt djurskydd. Eftersom sällskapsdjur inte omfattas av normalkontrollen (om verksamheten inte är tillståndspliktig) så är det genom kontroll av anmälningssärenden som djurskyddsproblem kan uppdagas hos denna kategori av djur. Så även om det av djurskyddslagen 1 kap. 4 a, p. 1b framgår att övriga djurslag än de livsmedelsproducerande djuren ska kontrolleras bör det i L44 framgå att även anmälningssärenden ska ges prioritet.

SLU är vidare ytterst tveksam till att beslut om tillståndspliktig verksamhet ska fattas helt utan föregående kontroll, i alla fall när det handlar om en verksamhet där ansökan om tillstånd/godkännande sker för första gången. Det sänder även ut märkliga signaler till den som ska starta sin verksamhet att länsstyrelsen inte ens bemödar sig att komma ut och titta på verksamheten och träffa verksamhetsutövaren. När väl ett tillstånd har getts är det dessutom svårt att återkalla ett s.k. gynnande förvaltningsbeslut. Att ha med i åtanke är även att dessa objekt; hästanläggningar, zoobutiker, djurparker, hunddagis osv ofta har en lägre kontrollfrekvens än de djur som ingår i livsmedelskedjan. SLU anser således att det är viktigt att det kvarstår att förstagångsansökningar alltid ska leda till en fysisk kontroll.

Nya 14 §: Det saknas uppgifter om vad som ingår och hur eventuella undersöknings- och analyskostnader ska debiteras. Det bör preciseras.

Borttagen 15 §: Med anledning av att denna paragraf tas bort då innehållet regleras i kommissionens genomförandeförordning (EU) 2019/627 Art. 38 finns dock ett önskemål om att länsstyrelsens respektive den officiella veterinärens roll och ansvarsområde vid kontroll av djurskydd på slakteri tydliggörs för att underlätta de båda myndigheternas arbete. Ansvarsfördelningen mellan de behöriga myndigheterna, och vem som är behörig myndighet enligt rådets förordning (EG) nr 1099/2009 upplevs idag som oklar i vissa delar. En vägledning för detta vore önskvärt.

Nya 15 §: SLU delar Ekonomistyrningsverkets synpunkt om att restid bör ingå i underlaget för timtaxa för att ge en mer rättvis kostnad för den offentliga djurskyddskontrollen.

Beslut om detta yttrande har på rektors uppdrag fattats av prodekan Margareta Emanuelson efter föredragning av koordinator Linda Ferngren. Innehållet har utarbetats av universitetsadjunkt Katja Lundqvist, universitetsadjunkt Frida Lundmark Hedman och doktorand Ida Brandt vid institutionen för husdjurens miljö och hälsa samt kvalificerad handläggare Elina Åsbjer och kvalificerad handläggare Birgitta Staaf Larsson vid Nationellt centrum för djurvälstånd, SCAW.

Margareta Emanuelson

Linda Ferngren